ԱՐՄԵՆԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԹՈՒԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկաի համար տարեկան 4 տոլար թղթադրմ.
Եւրոպաի և այլ տեղերի համար տրկն. 20 ֆրանգ
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ փոստի ծախքը։
Բաժնէգիրները կանխիկ կը վճարուին։ Վեցամսեայ կամ եռամսեայ բաժնորդագրութիւններ ալ կընդունուին, առանց ոևէ յաւելման բաժնէգնին վրայ։
Խմբագիր-Տնօրէնին հետ կարելի է տեսնուիլ խմբագրատունը (rue Vacon, 50) ամեն օր կէսօրէնյետոյ, ժամ 2էն մինչև 4 միայն։

Ե ՏԱՐՒԻ ԹԻՒ 14

1886 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6

(ՍԵՊՏ. 24 Հ. Տ.)

ՁՈՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կը հրատարակուի Դշ. և Շբթ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ

Փոխադրումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Փոխադրման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։
Նամակ կամ ծրար պէտք է ղրկել խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*, MARSEILLE (France)

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau dela Rédaction (Rue Vacon, 50).

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բաժանումներ հայ հայրենասէրներէն մէջ.—Մի պատասխան Գրաճց վիրաւորեալ ինքնասիրութեան.—Մի դիտողութիւն եւս հայրենասիրական ընկերութիւններէն ընկատմամբ.—Հայեր ի Փիւրքիա.—Հայեր ի Ռումանիա. — «Արմենիա»ին նպաստ. — Շնորհակալութիւն.—Արտասահմանի լուրեր.—Առեւտրական.—Յանձնարարութիւններ։

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐՆԵՐԻՆ ՄԷՋ

Ցօդուածիս վերնագիրը կարդացողներէն շատեր պիտի ըսեն հառաչելով. Է՛հ, Հայերի մէջ միութիւնը անկարելի բան է, չորս հոգուն խօսքը մէկ չդար մեր մէջ և այլն։

Փափաքելի է անշուշտ որ ընդհանրական խնդիրներուն մէջ կարելի լինէր «միշտ» միաբանութեամբ դարձել, բայց այդ փափաք իրագործելի չէ ընտ, ինչպէս որ չէ եղած երբէք ուրիշ ոչ մէկ ազգի մէջ, հետեւապէս չկրնար լինիլ և մեր ազգի մէջ։ Բաժանումներ և զանազան կուսակցութիւններ կան և գոյութեան իրաւունք ունեցած են ամեն ժողովուրդների մէջ որոնք քաղաքական կամ ազգային կեանք ունենալով կը շարժին, կը խորհին, կը գործեն։ Դիտեցէք և կը տեսնէք որ կուսակցութիւններն աւելի շատ, աւելի զօրաւոր կերպով կազմակերպուած են այն ժողովուրդների մէջ որոնք աւելի կենդանութիւն, աւելի գործունէութիւն ցոյց կը տան։ Վկայ Եւրոպաի և Ամերիկաի ժողովուրդները։

Քանի որ Աստուած ամեն մէկ մարդի մարմնին վրայ մի առանձին գլուխ է դրած, խորհելու և զգալու առանձին գործարաններ և մտաւոր ընդունակութիւններ է տուած, մտածումներուն բաժանումներն և կուսակցութիւնները բնականապէս գոյութեան իրաւունք կունենան։ Օգուտ չունի բնաւ անիրագործելի փափաքներ յայտնելն բնականի դէմ չենք կարող գործել։ Ինչ ինչ պարագայների մէջ մինչև անգամ օգտակար ալ կը լինի կուսակցութիւնների գոյութիւնը որոնք ի հարկէ արգուհան աչքերով կը հակին իրարի գործունէութեան վրայ և այդ կերպով մի տեսակ քննիչ կը կազմեն որով կը սահեցնեն գործի դլուխ անցած ղեկավարները մինչև մի առաջնան զգուշանալ զեղծումներ գործելէ։

Ուրիշ մի պատճառ չէ յուսահատութեան երբ տեսնենք թէ հայ հայրենասէրներուն մէջ ալ բաժանումները երևան եկած են և այդ բաժանումները հետզհետէ չեչտուելու վրայ են։ Ընդհակառակ, մինչև անգամ գործելու համար մի նախապայման կարելի է համարիլ այդ կուսակցական բաժանման չալմումներն։

Բացատրենք մեր միտք։

Երբ դէմի պատահած ոևէ Հայի խօսիս Հայաստանի աղատութեան մասին, կը տեսնես որ նա քեզնէ աւելի ցանկացող է այդ բանի և կը սկսի ինք հայրենասիրական ճառերը խօսիլ քեզ։ Այդտեղ միութիւնը առերևոյթ կրնայ գոյանալ, քանի որ մէջտեղ խօսք միայն կայ հայրենասիրութեան վրայ։ Բայց երբ կարգը կուգայ գործելու, այստեղ բաժանումը բնականապէս երևան պիտի գայ, քանի որ ամենքն ալ միևնոյն համզումը չեն կրնար ունենալ գործելու կերպերուն վրայ։ Երբ բուսական համարինք հայրենասիրական ճառերը կարդալն միայն, այդ ժամանակ դժար չլինիը թերևս միութիւնը պահպանել հայ հայրենասէրներուն մէջ և միաբերան պօռալ «Հայաստա՛ն, Հայաստա՛ն»։ Բայց այն օրէն որ «Արմենիա»ի խմբագրութիւնը առաջարկեց ճառախօսութիւններով միայն ժամանակ չանցուներ, այլ գործելու ծրագիրը կազմել (տեսնել «Արմենիա» Ա. տարի թ. 66), երբ գործի ձեռնարկելու ջանքերն սկսան, բաժանումներն ալ սկսան և պիտի չպատուհասնեն։ Չէ կարելի որ իւրաքանչիւր մարդ կամ խումբ այս կամ այն անձի կամ խումբի յայտնած կարծիքներուն վրայ զոհէ իր ունեցած սեփական կարծիքներ որոնք երկար տարիներէ ընթացքին մէջ իր դլխէ անցած դարձած դէպքերէ, յաջող կամ անյաջող կերպով իւր ունեցած փորձառութիւններէ, իւր տպրած միջավայրէ, իւր առած կրթութիւնէ, իւր ընկերական կացութիւնէ և այլն հետեւանքն են եղած, որոնք երկար ժամանակի անցնելովն խոր տպաւորութիւն են թողած իւր ուղեղի վրայ և իրեն համար հաստատ և բխեմէ անխախտելի համոզումներ են դարձած։ Տարակարծիքներուն մէջ միութիւն կայ միայն երբ ամենքն ալ համոզուին թէ ազգային գործերուն մէջ ոչ մի կարծիք կայ որ ուրիշ կարծիքներէ աւելի ճշմարիտ է, ոչ մի կարծիք կայ որ ուրիշ կարծիքներէ աւելի սխալ է, ոչ մի կարծիք կայ որ ուրիշ կարծիքներէ աւելի օգտակար է, ոչ մի կարծիք կայ որ ուրիշ կարծիքներէ աւելի վնասակար է։ Ամենքն ալ համոզուին թէ ազգային գործերուն մէջ ամեն կարծիք ունի իր ուրոյն տեղը, ունի իր ուրոյն արժէքը, ունի իր ուրոյն ազդեցութիւնը, ունի իր ուրոյն նշանակութիւնը, ունի իր ուրոյն ներգործութիւնը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ի ՕՏԱՐԱԿԱՆ

* * *

(1) . . . .

Ես ողջույն եմ ուղարկում Ձեզ, ազատ հայրենիքի ազատ որդիներ, ես ողջունում եմ

ՊՈՒԲԼԻԿԱՑԻԱ սկսած 18/30-ին դրամ է

ՀՅՈՒՍԻՍՈՍ Ի ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

—Հորդոր տուողն ինչպես պահանջկոտ վիճասեր լինի, միշտ մի բան կգտնի, որ ասի, որ չհետևեն իր խրատներին։

Հորդորիչ մի խումբ ուսանողներ, որոնց մեջ էին նաև երկու աղջիկներ, Ծիրանիկ, Ժուլ, Ռուզան, Վիկտորիա, Ֆրանսուա և ուրիշներ, ելել էին Ալպերի լեռնագագաթներից մեկի վրա և հիացմունքով դիտում էին արևի ոսկեգույն ճառագայթներով ողողված ձյունածածկ գագաթների ու ձորերի գեղեցիկ տեսարանը։ Այդ օրն էր ամռան ամենաերկար օրը։ Ուսանողները ցանկանում էին ամբողջ գիշերը անցկացնել լեռների վրա, որպեսզի հաջորդ առավոտ կարողանան տեսնել արևի ծագումը։

«Վեհերոցուն չունի ոչինչ, որ ստիպի մեզ 3/17-ին, երբ բոլոր քաղաքներում, գյուղերում, ամառանոցներում ծանր ինչքերի տակ ճնշված մարդիկ դեռ անուշ քնի մեջ են, ելնել անկողնուց և ցրտից դողդողալով բարձրանալ լեռները։ Այդ օրն էր ամառվա ամենաերկար օրը։ Դուք ինձ հետ համաձայն կլինեք, որ ամենաերկար օրը ամենաերջանիկ օրն է։ Ես ուզում եմ, որ մենք այդ օրը ամբողջությամբ անցկացնենք լեռների վրա։ Ես ուզում եմ, որ մենք ամբողջ գիշերը չքնենք, այլ ամբողջ գիշերը նայենք աստղերին, որոնք մարում են արևի առաջ, ինչպես մոմերը, որ մարում են ճրագի առաջ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԴԱՄԱՌ–ՔԱԹԻՊԱՑԻ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
«Թիֆլիզի հայ. գրբ. հրատրկբ. ընկերքե.»

==

Մեծանուն բանաստեղծ Դամառ–Քաթիպայի (Ռ. Պատկանեանց) ոտանաւորները պարունակող մի գիրք է 176 երեսներէ բաղկացած։ Սկիզբը դրուած է հեղինակին պատկերը։ Դամառ–Քաթիպայի բանաստեղծութիւնները մի քանին արդէն ծանօթացուցած լինելով մեր ընթերցողներին, աւելորդ կը համարինք գրել այդ մասին։

Կը ծախուի «Ազմէնիա» լրագրի խմբագրատունը ի գին 1 ֆրանգ և 75 սանթիմի։ Մարսէյլէ դուրս ամեն տեղի համար 2 ֆրանգ փոստի ծախքին հանդերձ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՑ ԳԻՒՂԱՑԻՆ ՄԸ գին 50 սանթիմ.
Բ. ՀԱՑ ԳԻՒՂԱՑԻ » 20 »
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՅԷԼԻ » 40 »

Կը ծախուին Մարսէյլ, «Ազմէնիա» լրագրի խմբագրատունը։

Ուտար քաղաքացիներից կը դրկուի փոստով, եթէ վերոյգրեալ գիներով Ֆրանսական, բրբական կամ ռուսական փոստի բղթադրոշմ դրկեն «Ազմէնիա»ի խմբագրութեան։

ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ

ՑԱՆՁԱՆԱՑԱՏՐ Ի ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՐՏԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԵՐԱԾՈՒԹԵԱՆ

ԱԳՐԱՆԱՑ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՅԷԼԻ

Ե Ո Ի Ք Ր

ՀԱՅԻ ՄՈՌԱՑՈՒԱԾ ԴԱՍԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՂՆԵՐԻՆ

Հայաստանի վիճակին նկատմամբ արտառուչ մտքեր և մտածումներ պարունակող մի տետրակ է։

Հայաստանի բնակիչներին Գ. Իսրայէլի գրած այդ հայրենասիրական Սաղմոս կը ծախուի «Ազմէնիա» լրագրի խմբագրատունը։ Գին 40 սանթիմ, փոստի ծախքովը հանդերձ։

ՄԱՆՈՒԷԼ ՄՏՐԱՆՈՑԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՑ–ԵՒՆԱԿ ԳԱՒԱՌՈՍ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍՆԱՐԻՆ ԵՒ ՋՈՐԻՆ ՀՆԷՆ ԵՒ ՆՈՐԻՆ ՊԻՏԱՆԻ ԴԻՏՈՂՈՑ

==

Մաս Ա. Բ. Գ. (առարտ)

Հայարնակ գաւառաց ընդհ. նկարագրութիւնն, տեղագրութիւնն, աշխարհագրութիւնն, չէն և ամայի վանօրէից նկարագիրն, աւանդութիւնք և այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է, ամենակարևոր և հետաքրքրական գրուած հրէահայաց և շատ նուրբ տեսութեամբ արժանի ամեն Հայու յամախակի վերծանութեան։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քովկեդրոնատեղին է Պօլիս Պահէ–գափու հացագործի փառն դէմ Գ. Կ. Ձոնեանի վաճառատուն, թիւ 11։

Գինն — Ա. և Գ. մասերն 8 ական, իսկ Բ. մասն 10 դահեկանի։

Վարժարանաց համար գոհացուցիչ զեղչ կը լինի, և յանձնարարութիւնք ճշդիւ կը կատարուին։

LA TRIBUNE DES PEUPLES

Ինչպէս կը տեսնուի յորագրիս Դ երեսը գրուած ծանուցումէն, Tribune des Peuples *ընկերվարական ամսաթերթի յուլիս—օգոստոսի թիւը հայերի նկատմամբ համակրական յօդուածներ կը պարունակէ։ «Ազմէնիա»ի խմբագրութիւնը բաւական քանակութեամբ ստացած է այդ թիւէ, պրկելու համար իւր բաժանորդներէ ցանկացողներին։ Մէկ օրինակը կը տրուի 25 սանթիմի Մարսէյլի մէջ. ուրիշ ամեն տեղերի համար 30 սանթիմ, փոստի ծախքովը հանդերձ։*

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՁԱՆԱՁԱՆ ԸՆՏԻՐ ԴՐՈՇՆԵՐ

Բաւական Ներքեւեան ընկերութիւնը 1300 թիւ վիճակահանութեան ատեներ չորեքշաբթի հանած է որոյմէ 600ը պիտի չահին զանազան ընտիր գիրքեր որոց անունները նշանակուած են ատեներին վրայ։ Վիճակահանութիւնն պիտի կատարուի հոկտեմբերի 5/17ին, վերոյիշեալ ընկերութեան դրասենեակը։ Տոմսակները կը ծախուին 6 դրուշ։ Ուզողը կընայ «Ազմէնիա»ի խմբագրատունէն ալ առնել վճարելով 1 ֆրանգ և 50 սանթիմ։

ԲԱՖՖԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԿԱՅԾԵՐ

ՀԱՏՈՐ Ա

Ազգային վիպագիրը Պրն. Րաֆֆիի դործերին մէջ առաջին տեղը կը գրաւեն ԿԱՅԾԵՐը։ Ա.յս գիրքը կը ծանօթացնէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի գլխաւոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ քուրդերի վերաբերմամբ, վրաց և Հայերի դրութեան, վաճքի և բարքի մասին։ Նա ցոյց կը տայ այն ծրագիրը որին պէտք է հետեւին Հայաստանի մէջ գործել ուզողները։ Մի խօսքով Թէ՛ իրր ազգային ընտիր վիպասանութիւն և Թէ՛ իրր հայրենասիրական գործունեութեան վարդապետարան և ծրագիր, արժան է որ գնուի այս գիրքը ամեն հայրենասէր Հայի տունը։

***

ԶԱԼԱԼԷԴԻՆ

1877ի ռուս–Թիւրքական պատերազմի ժամանակ Եէյլա Զալալէդդինի արշաւանքին պատճառով Տաճկաստանի հայերի կրած աղէտներուն մեկ աղէխարշ նկարագիրն է։ Գրքին սկիզբը կայ հեղինակին, Գ. Բաֆֆիի պատկերը։

***

Վերոյիշեալ երկու գիրքեր կը ծախուին «Ազմէնիա» լրագրի խմբագրատունը. ԿԱՅԾԵՐը Հատոր Ա. 6 ֆր. և 50 սանթիմ. «Զալալէդդին»ը, 2 ֆրանգ և 30 սանթիմ. Մարսէյլէ դուրս ամեն տեղի համար փոստի ծախքովը հանդերձ՝ ԿԱՅԾԵՐ Հատոր Ա. 7 ֆրանգ. «Զալալէդդին» 2 ֆր. և 50 սանթիմ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

ԿԵՆԴԱՆԱԳԻՒ ՆԻՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ

Մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն

—

Ն. Տաղաւարեան էֆէնտիի այս բազմաշխատ գործն՝ որ ժամանակէ մ՚ի վեր տետր առ տետր կը հրատարակուէր, լրացած է։

Ա.յս գործն՝ իրր դիտական մեծ աշխատասիրութիւն՝ իւր տեսակին մէջ կընայ առաջին համարուիլ ի Հայս։ Կ՚ուսուցանէ ինչ որ հարկ է դիտնալ մարդու մը իւր մարմնոյ նըկատմամբ։

Պատրաստած է իրր դասագիրք Ազգ. երկրորդական վարժարանաց։ Ա.յս արդէն Ուսումնական Խորհուրդն ի ձեռն մանրագիտաց զայն քննելով յանձնարարած է նորա գործածութիւնն։ Ա.յս գիրքը կընայ ծառայել նաև իրր առաջնորդ մանրագիտական և նա մանաւանդ բժշկական վարժարանի ուսանողաց. մանաւանդ առանձինն ուսման առաջնորդ ալ կրնայ լինել։ Վերջապէս այս գեղեցիկ երկն ամեն դիտասէր անձանց դրան մէջ կ՚արժէ որ դիմաւոր տեղ մը բռնէ։

Գործոյն վերջը կը գտնուի հայֆրանսերէն բառգրքոյկ մը որ կը դիւրացնէ դիտական նորաստեղծ բառից հասկացողութիւնը։

Գիրքը չուրջ 400 երեսներէ կը բաղկանայ, մաքուր տպագրութեամբ և 226 գեղեցիկ նուրբ պատկերներով զարդարուած, որոց մասին հեղինակը որ եւ է գոհողութիւն չէ խնայած և որք կարի խիճ կը դիւրացնեն ուսումն։

Կեդրոնատեղին է Աբամեան դրատունն ի Պահչէ–գափու Համիտիէ ճառախի թիւ 34։ Գինն է 40 դրշ.։

BIBLIOGRAPHIE

LA TRIBUNE DES PEUPLES

Revue internationale du mouvement social dans les cinq parties du monde.

RÉDACTION ET ADMINISTRATION :

LIBRAIRIE DES DEUX MONDES, Paris, 17, rue de Loos.

Abonnement France : Un an, 5 francs. Union pestale, 6 francs.

Sommaire du N° 5. Août-Septembre.

De l'utilisation des grandes forces de la nature. —Cassius. *La résurrection des morts.* — Dr Roselli. *Les troubles en Arménie.* — Un Arménien. *Influence du milieu économique sur la durée de l'existence.* — D. Descamps. *Lettre des Etats-Unis.* — Frédéric Tufferd. *Congrès internationnal de la libre-pensée.*

Mouvement Social International :

Europe : Autriche, Belgique, Bulgarie. Turquie, Italie. — *Asie* : Perse, Indes françaises. — *Afrique* : Maroc. — *Amérique du Nord* : (Antilles) La Martinique, Porto-Rico, République Dominicaine. — *Océanie* : Polynésie.

Revue bibliographique internationale :

Un numéro de cette revue est envoyé à titre d'essai, *gratis* et *franco*, à tous ceux de nos lecteurs qui en feront demande à la Librairie des Deux-Mondes, Paris, 17, rue de Loos, avec le Bulletin donnant l'analyse des publications en vente à cette librairie.

A. H. CREET & Cie

COWNPORE N. W. P. INDES ANGLAISES

Négociants-Importateurs, Exportateurs, Commissionaires, Commissaires priseurs, Contractants (Fournisseurs) et fabricants de cuirs de toute qualité.

Ayant eu une très longue expérience dans les diverses branches sus–nommées, nous sommes prêts à recevoir des marchandises à la commission pour la vente tractative ou aux enchères publiques, dans des conditions qui seront trouvées réciproquement avantageuses et satisfaisantes.

En échange des marchandises Européennes nous pouvons fournir des marchandises fabriquées aux Indes, n'importe quelle quantité, des premiers choix comme suit :

Des jouets d'enfants de Lucknow, articles de laiton et des draps d'or de Benarès, dinanderies de Moradalad, bijouteries d'or et d'argent de Delhi, châles, étoffes de Cachemire, etc.

Ayant des locaux spacieux pour l'étalage des marchandises en commission et pour la vente aux enchères, nous pouvons en toute confiance recommander notre maison à quiconque voudra entrer en relations d'affaires avec nous, et nous serons bien aises de recevoir des communications et des échantillons dans ce but.

Références

BANK OF BENGAL ;

ROHILCNUD ET KUMAON BANK ;

AGRA BANK LIMITED.

Si c'est nécessaire, nous serons heureux de fournir d'autres références.

Toute communication doit être adressée à nous directement en anglais très détaillée, avec conditions et conventions y relatives.

ՏՆՕՐԻՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.